Lieta Nr.11250074115

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2017.gada 5.jūnijā

Kurzemes apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Reinholde

tiesneši D.Aktumanis, V.Vaiteika

piedaloties

prokuroram E.Nelmam

aizstāvei G.Mazai

atklātā tiesas sēdē, pamatojoties uz apsūdzētās /pers. F/ un viņas aizstāves zvērinātas advokātes Gintas Mazās apelācijas sūdzībām, apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu, kurā ar Kuldīgas rajona tiesas 2017.gada 6.marta spriedumu

/pers. F/, personas kods /personas kods/,

atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) gadiem un probācijas uzraudzību uz 2 (diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu /pers. F/ soda termiņā ieskaitīts aizturēšanā pavadītais laiks no 2015.gada 23.decembra līdz 2015.gada 25.decembrim un apcietinājumā pavadītais laiks no 2015.gada 25.decembra līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Piedzīti no /pers. F/ valsts labā 1850 *euro*.

Nolemts samaksāt zvērinātai advokātei Gintai Mazai no valsts budžeta līdzekļiem 358,01 *euro* par /pers. F/ sniegto aizstāvja juridisko palīdzību pirmās instances tiesā.

Piedzīti no /pers. F/ valsts labā 358,01 *euro* par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību pirmās instances tiesā, nosakot termiņu labprātīgai šo izmaksu segšanai 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

/pers. F/ 2015.gada 25.decembrī piemēroto drošības līdzekli – apcietinājumu – noteikts atcelt pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Pārbaudījusi lietas materiālus, apelācijas instances tiesa

k o n s t a t ē j a

ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka apsūdzētā /pers. F/ nodarīja tīšu smagu miesas bojājumu, kas vainīgās neuzmanības dēļ bijis par iemeslu cietušā nāvei, un konkrēti:

2015.gada 23.decembrī ap plkst.20.30 /pers. F/, būdama alkohola ietekmē, atrodoties savā dzīvesvietā /adrese/, savstarpēja konflikta laikā, tīši, nolūkā nodarīt miesas bojājumus, ar nazi vienu reizi iedūra /pers. I/ vēderā.

Minēto /pers. F/ darbību rezultātā /pers. I/ tika nodarīti miesas bojājumi – durti griezta brūce vēdera priekšējā virsmā, caurejoša uz vēdera dobumu ar durti grieztiem tievo zarnu cilpu, tievo zarnu apzarņa un apzarņa asinsvadu bojājumiem, kas sarežģījās ar brīvu asiņu ieplūšanu vēdera dobumā un akūtu iekšējo orgānu mazasinību.

Minētie miesas bojājumi pēc sava rakstura pieskaitāmi pie smagiem miesas bojājumiem, kas bīstami dzīvībai, un ir tiešā cēloniskā sakarībā ar /pers. I/ nāves iestāšanos Kuldīgas slimnīcā 2015.gada 23.decembrī plkst.21.45.

/pers. I/ nāve iestājās /pers. F/ neuzmanības (noziedzīgas nevērības) dēļ, jo /pers. F/ nevēlējās un neparedzēja, ka viņas darbību rezultātā iestāsies cietušā nāve, kaut gan viņai, izdarot ar nazi dūrienu pa ķermeņa daļu, kur atrodas cilvēka dzīvībai svarīgi orgāni, vajadzēja un viņa varēja paredzēt šādu seku iestāšanos iespēju.

Šādas apsūdzētās /pers. F/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas.

Par minēto spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētās /pers. F/ aizstāve zvērināta advokāte Ginta Mazā, lūdzot to atcelt daļā par /pers. F/ piemēroto sodu, nosakot sodu mazākā apmērā. Aizstāve norāda, ka tiesa ir noteikusi nepamatoti bargu sodu un pie soda noteikšanas nav ņēmusi vērā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļus. Ņemot vērā konflikta, kas norisinājās starp apsūdzēto un /pers. I/, raksturu un izvērtējot visus apstākļus, kādos ir noticis noziedzīgais nodarījums, kā arī apsūdzētās veselības stāvokli (ir noteikta invaliditāte) un to, ka viņas apgādībā ir divi nepilngadīgi bērni, piemērotais brīvības atņemšanas sods uzskatāms par nepamatoti bargu un nesamērīgu *(2.sējums, lietas 98.-99.lapa).*

Par minēto spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi arī apsūdzētā /pers. F/. Apsūdzētā uzskata, ka ekspertīzes atzinums viennozīmīgi neapstiprina, vai /pers. I/ tika sadurts tīši vai aiz neuzmanības. Apsūdzētā uzsver, ka notikušais ir nejaušība, jo, cīnoties ar /pers. I/, apsūdzētā veiksmīgi atņēmusi viņam nazi, bet cietušais brīdī, kad apsūdzētā centusies no viņa atvairīties, pierāvis viņu klāt, tādējādi pats sev iedurot. Lai pierādītu, ka notikušais ir nelaimes gadījums, apsūdzētā ir gatava veikt poligrāfisko ekspertīzi. Apsūdzētā ļoti pārdzīvo notikušo, viņai ir grūti samierinātie ar tuvinieka zaudēšanu, turklāt piemērotā bargā soda dēļ viņas nepilngadīgajam dēlam būs jāuzaug bez mātes. Apsūdzētā norāda, ka jau iepriekš abi ar nepilngadīgo dēlu ir cietuši no /pers. I/ vardarbības un atradušies krīzes centrā "/nosaukums/", bet pēc /pers. I/ mātes lūguma atgriezusies pie viņa. Cietusī/pers. J/, kura zaudējusi savu vienīgo dēlu, izmisuma un naida dēļ apmelo apsūdzēto. Apsūdzētā norāda, ka iepriekš nav tiesāta par slepkavības izdarīšanu, turklāt tas bija nelaimes gadījums. Nav ņemts vērā arī tas, ka notikuma vakarā apsūdzētā izsauca neatliekamo medicīnisko palīdzību, lai glābtu /pers. I/ dzīvību *(2.sējums, lietas 101.-104.lapa).*

Apelācijas tiesas sēdē aizstāve G.Mazā uzturēja apelācijas sūdzību, lūdzot noteikt apsūdzētajai sodu mazākā apmērā. Aizstāve lūdza tiesu ņemt vērā apstākļus, kādos ir dzīvojusi apsūdzētā, ko apstiprina lietā iesniegtie pierādījumi. Proti, apsūdzētā un viņas nepilngadīgais dēls agrāk ir cietuši no /pers. I/ vardarbības. Lietā ir arī pierādījumi par apsūdzētās veselības stāvokli – apsūdzētajai ir piešķirta invaliditāte un viņas veselības stāvoklis ir

pasliktinājies. Apsūdzētās apgādībā ir nepilngadīgs bērns, ar kuru apsūdzētā uztur kontaktus, ir divreiz tikusies. Ir konstatējami atbildību mīkstinošie apstākļi – apsūdzētā savu vainu atzīst un izdarīto nožēlo, kā arī noziedzīgais nodarījums ir izdarīts smagu personisku vai ģimenes apstākļu dēļ. Pastāvot diviem atbildību mīkstinošiem apstākļiem, aizstāve lūdza rast iespēju apsūdzētajai noteikt sodu mazākā apmērā, kas arī sasniegtu soda mērķi. Aizstāve lūdza apsūdzēto atbrīvot no samaksas par sniegto juridisko palīdzību, jo no 2015.gada 23.dcembra apsūdzētā atrodas apcietinājumā, pirms tam viņai ir bijusi darba nespējas lapa, strādājusi gadījuma darbus.

Apelācijas tiesas sēdē apsūdzētā /pers. F/ uzturēja iesniegto sūdzību daļā par piespriesto sodu un lūdza to mīkstināt. Uzskatīja, ka pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā viņas veselības stāvokli, kā arī to, ka /pers. I/ arī iepriekš ir bijis agresīvs pret apsūdzēto un viņas bērnu. Apsūdzētā norādīja, ka viņai Olaines cietuma slimnīcā ir paredzēts ārstu konsīlijs un tiks noteikts operācijas laiks. Norādīja, ka viņai ir noteikta invaliditāte saistībā ar galvas saslimšanu, veselības stāvoklis nav uzlabojies, nav veiktas pārbaudes, kas ir jādara ik pēc trīs gadiem. Apsūdzētā norādīja, ka viņai ir nepilngadīgs dēls, kurš pašlaik uzturas audžuģimenē. Ar dēlu uztur kontaktus, ir bijušas divas tikšanās, katru nedēļu sazvanās un raksta viņam vēstules. Līdz apcietinājumam algotu darbu nestrādāja, jo bija slimības lapa sakarā ar lauzto plecu. Paskaidroja, ka kriminālprocesā, kas tika uzsākts pret /pers. I/ par vardarbību pret bērnu, atsauca savu iesniegumu sakarā ar /pers. I/ mātes lūgumu. Norādīja, ka, atrodoties apcietinājumā, viņai nav iespējams apmeklēt kādus kursus vai ārstēties no alkohola atkarības. Apsūdzētā savu vainu atzina, izdarīto nožēloja.

Prokurors apelācijas tiesas sēdē norādīja, ka attiecībā par noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju spriedums netiek pārsūdzēts, un nav pamata apšaubīt kvalifikācijas pamatotību. Nosakot apsūdzētajai sodu, tiesa vadījusies no Krimināllikuma 35. un 46.panta. Tiesa pareizi konstatējusi, ka apsūdzētā ir izdarījusi sevišķi smagu noziegumu. Par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams tas, ka apsūdzētā savu vainu atzīst pilnībā un izdarīto nožēlo, bet par atbildību pastiprinošo apstākli – noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē. Brīvības atņemšanas sods apsūdzētajai piemērots pamatoti. Tiesa ir analizējusi apsūdzētās personību raksturojošos datus, tiesas rīcībā esošo informāciju. Apelācijas sūdzībā nav norādīti jauni apstākļi, kas nebūtu vērtēti spriedumā. Konstatētais atbildību pastiprinošais apstāklis pats par sevi ir pamats bargāka soda noteikšanai nekā tad, ja tāds nebūtu konstatēts, un tas liedz piemērot panta sankcijā paredzēto minimālo sodu. Apsūdzētajai noteiktais sods nav atzīstams par bargu vai nesamērīgu noziedzīgā nodarījuma raksturam, apsūdzētās personībai un pārējiem lietā konstatētajiem apstākļiem. Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus kopumā, apsūdzētajai nosakāms tāds soda veids un mērs, kas maksimāli sekmētu kriminālsoda mērķa sasniegšanu, ievērojot sabiedrības intereses. Prokurora ieskatā, vieglāks sods nenodrošinās Krimināllikuma 35.pantā paredzēto soda mērķi, tāpēc pirmās instances tiesa spriedums ir atstājams negrozīts, bet apelācijas sūdzības noraidāmas.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzībās norādītajiem motīviem, uzklausījusi apsūdzētās paskaidrojumus, prokurora un aizstāves viedokli, iepazinusies ar krimināllietas materiāliem iesniegto sūdzību apjomā, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Kuldīgas rajona tiesas 2017.gada 6.marta spriedums atceļams daļā par /pers. F/ noteikto sodu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētā /pers. F/ pamatoti atzīta par vainīgu saskaņā ar Krimināllikuma 125.panta trešo daļu. Attiecībā par noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju spriedums netiek pārsūdzēts, un apelācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt noziedzīgā nodarījuma juridiskās kvalifikācijas pamatotību.

Saskaņā ar Krimināllikuma Vispārīgās daļas regulējumu sods nosakāms atbilstoši tā mērķim un tam jāatbilst soda noteikšanas vispārīgiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35. un 46.panta nosacījumus.

Apsūdzētā /pers. F/ ir izdarījusi sevišķi smagu noziegumu, ko paredz Krimināllikuma 125.panta trešā daļa, vēršoties pret cietušā veselību un dzīvību. Būdama alkohola ietekmē, savstarpēja konflikta laikā, ar nazi vienu reizi iedūra /pers. I/ vēderā, kā rezultātā iestājās cietušā nāve. Tādējādi noziegums radījis neatgriezeniskas sekas-cietušā nāvi.

Par apsūdzētās personību noskaidrots, ka apsūdzētā agrāk ir vairākkārt tiesāta, sodāmība ir dzēsta, pēdējā gada laikā nav administratīvi sodīta, pirms apcietinājuma strādājusi gadījuma darbus, apsūdzētajai ir piešķirta invaliditāte. Apelācijas instances tiesā apsūdzētā paskaidroja, ka viņas veselības stāvoklis ir strauji pasliktinājies un Olaines cietuma slimnīcā viņai paredzēts ārstu konsīlijs, lai noteiktu diagnozi un turpmāko nepieciešamo ārstēšanu, vienlaicīgi atzīstot, ka saņem pietiekamu medicīnisko aprūpi. Apelācijas instances tiesa kā apsūdzētās pozitīvi raksturojošo apstākli vērtē to, ka apsūdzētā, atrodoties apcietinājumā, uztur kontaktus ar savu nepilngadīgo dēlu.

Apelācijas instances tiesa secina, ka, nosakot soda veidu un mēru, pirmās instances tiesa vispusīgi un rūpīgi analizējusi noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļus un motīvus, radīto kaitējumu, apsūdzētās personību un veselības stāvokli. Tāpat pirmās instances tiesa vērtējusi situāciju ģimenē – tajā valdošo emocionālo un fizisko spriedzi.

Pirmās instances tiesa pamatoti ņēmusi vērā atbildību pastiprinošo apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu – noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē.

Attiecībā par atbildību mīkstinošiem apstākļiem, pirmās instances tiesa atzinusi, ka tādi nav konstatējami, norādot, ka apsūdzētās vainas atzīšana un nožēla nav patiesa, jo apsūdzētā centusies mazināt savu atbildību, pozicinējot sevi kā upuri.

Apelācijas instances tiesa pauž atšķirīgu viedokli par apsūdzētās attieksmi pret notikušo. Tiesas sēdē apsūdzētā savu vainu viņai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā vaļsirdīgi atzina un nožēloja izdarīto. Paskaidroja, ka ļoti pārdzīvo notikušo un viņai ir grūti samierināties ar tuvinieka zaudēšanu. Savukārt apelācijas instances tiesai iesniegtie Sociālā dienesta Kuldīgas novada pašvaldības aģentūras sagatavotie dokumeti liecina, ka apsūdzētā kā arī viņas mazgadīgais dēls ir cietuši no fiziskas vardarbības no /pers. I/ puses. Līdz ar to, apelācijas instances tiesas ieskatā, lietā ir konstatējams apsūdzētās atbildību mīkstinošais apstāklis un saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par tādu atzīstams vaļsirdīga atzīšanās un savas vainas nožēlošana.

Jaunu Krimināllikuma 46.pantā ietverto apstākļu, tostarp Krimināllikuma 47.pantā paredzēto atbildību mīkstinošo apstākļu konstatēšana, ir pamats soda mēra pārskatīšanai, ja sods bijis noteikts, neņemot vērā šos apstākļus. Šāda atziņa izteikta Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2016.gada 17.marta lēmumā lietā Nr.11370038213, 11370047413, SKK – 154/2016. Tādējādi apelācijas instances tiesa saskata pamatu /pers. F/ noteiktā brīvības atņemšanas soda mīkstināšanai. Vienlaikus apelācijas instances tiesa ņem vērā Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 25.aprīļa kopsapulces lēmuma 15.punktu, kas nosaka, ka atbildību pastiprinošu apstākļu esamība pati par sevi liedz tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu.

Aizstāve tiesu debatēs norādīja, ka lietā ir konstatējams vēl viens atbildību mīkstinošais apstāklis – noziedzīgais nodarījums izdarīts smagu personisku vai ģimenes apstākļu dēļ.

Tiesa konstatē, ka aizstāve lūgusi atzīt par atbildību mīkstinošu apstākli, kurš kā tāds bija paredzēts Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā likuma redakcijā, kas bija spēkā no 1999.gada 1.aprīļa līdz 2013.gada 31.martam. Tādējādi šis apstāklis nevar tikt atzīts par atbildību mīkstinošu saskaņā ar norādītās normas pirmo daļu. Apsverot jautājumu, vai būtu pamatoti atzīt šādu apstākli par atbildību mīkstinošu saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu, apelācijas instances tiesa atzīst, ka tam netiek konstatēts pamats un aizstāves lūgums noraidāms.

No lietas materiālos esošajiem pierādījumiem izriet, ka apsūdzētā un viņas nepilngadīgais dēls ir cietuši no /pers. I/ vardarbības, apsūdzētajai tika piešķirti vardarbībā cietušo rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā "Krīzes centrā ar bērniem "Paspārne" ". Neskatoties uz iepriekš minēto, apsūdzētā

atgriezās pie /pers. I/ un turpināja kopdzīvi, tādējādi pakļaujot atkārtotam vardarbības riskam gan sevi, gan nepilngadīgo dēlu. Tādējādi pati apsūdzētā netieši ir veicinājusi nelabvēlīgus ģimenes apstākļus un pakļāvusi sevi un mazgadīgo bērnu vardarbības riskam.

Vienlaikus apsūdzētās un /pers. I/ savstarpējās attiecības un ģimenes apstākļi ir vērtējami, nosakot sodu, kas norāda uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļiem.

Apelācijas instances tiesā norīkojuma kārtībā apsūdzētajai /pers. F/ juridisko palīdzību sniedza aizstāve Ginta Mazā. Saskaņā ar iesniegto paziņojumu par juridiskās palīdzības sniegšanu apsūdzētajai no valsts budžeta līdzekļiem aizstāvei G.Mazai izmaksājami 105,52 *euro*. Aizstāve tiesas sēdē lūdza apsūdzēto atbrīvot no procesuālo izdevumu segšanas, norādot, ka apsūdzētā atrodas apcietinājumā no 2015.gada decembra, kā arī pirms tam nestrādāja saistībā ar darba nespēju.

Kriminālprocesa likuma 368.panta ceturtajā daļā noteikts, ka procesuālos izdevumus sedz no valsts līdzekļiem, ja persona, no kuras tie piedzenami ir maznodrošināta. Kā arī tiesa var atbrīvot notiesāto no procesuālo izdevumu piedziņas pilnībā vai daļēji citos gadījumos, ja piedziņa var būtiski ietekmēt to personu mantisko stāvokli, kuras atrodas notiesātā apgādībā. Savukārt Kriminālprocesa likuma 85.pantā noteikts, ka tiesības uz atbrīvošanu no samaksas par aizstāvja palīdzību ir personai, kuras mantiskais stāvoklis izslēdz iespēju samaksu par aizstāvja palīdzību nodrošināt no saviem līdzekļiem.

Ne aizstāve, ne apsūdzētā tiesai nav iesniegušas pierādījumus tam, ka pastāv šādi likumā noteiktie apstākļi, tāpēc tiesa atzīst, ka procesuālie izdevumi norādītajā apmērā valsts labā piedzenami no /pers. F/.

Pamatojoties uz teikto un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, apelācijas instances tiesa

n o s p r i e d a

Kuldīgas rajona tiesas 2017.gada 6.marta spriedumu atcelt daļā par /pers. F/ noteikto sodu.

/pers. F/ pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas sodīt ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) gadiem un probācijas uzraudzību uz 2 (diviem) gadiem.

Pārējā daļā spriedumu negrozīt.

Piedzīt no /pers. F/ valsts labā 105,52 *euro* (simtu pieci *euro* un 52 centi) par aizstāvja sniegto juridisko palīdzību tiesā, nosakot termiņu labprātīgai izpildei šajā daļā 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 10 dienu laikā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, sūdzību vai protestu iesniedzot Kurzemes apgabaltiesā.

Pilns tiesas nolēmums pieejams no 2017.gada 19.jūnijā.

Tiesas sēdes priekšsēdētaja S.Reinholde
Tiesnese V.Vaiteika
Tiesnesis D.Aktumanis